

hlavně,

že máme střechu nad hlavou!

HLAVNĚ, ŽE
MÁME STŘECHU
NAD HLAVOU!

Jitka Kačánová

HLAVNĚ, ŽE MÁME STŘECHU NAD HLAVOU!

Tak už jsme dva týdny ve tři plus jedna čtyři dospělí, dvě děti, pes, krysa a teď tu máme ještě ke všemu týden na návštěvě jednu matku, jednu nastávající matku, jednoho dalšího kluka a znovu psa – vypnuli jim totiž doma elektřinu a je více než společensky neúnosné, aby trávili dlouhé zimní večery potmě.

K snídani kupujeme 20 rohlíků, litr mléka je pro nás směšný objem a vaříme a myjeme nádobí a uklízíme a spotřeba toaletního papíru je rolička denně, minimálně. Za týden se tu vypije přibližně čtvrt kila kávy, ale to padá rovněž na vrub více než početných návštěv všech našich příbuzných a přátel, kteří nám přišli okouknout nový byt.

Naše národnostní složení je více než pestré, je tu Češka, její slovenský přítel Marek s šesti prsty na každé noze, já sama se vzhledem k mému zálibení v hinduismu počítám k Indkám, až na to, že zrzavé vlasy má na tomto poloostrově jen málokdo, a můj irácko-český přítel. Všem zvířatům pro potřeby tohoto fejetonu přisuzuji národnost českou, ať to není ještě složitější.

Nejsme domácností pouze mnohonárodnostní, ale i mnohonáboženskou. Mirka s Markem a dětmi jsou katolíky, Anýz je muslim a já, ač pravým hinduistou se člověk stává teprve zrozením v rodině hinduistů, uctívám Krišnu. Navzdory po celém světě

rozšířené náboženské nesnášenlivosti mezi námi naštěstí panuje klid a mír a náš Pán Bůh ani po jednom z nás nežádá žádné násilné vzájemné obracení na tu „pravou víru“, ani přílišný náboženský fundamentalismus.

Vlastně nejhorší ze všech jsem já, protože jako vegetariánka se teď musím v kuchyni a v ledničce potýkat s kusy zabitých zvířat, čichat smrad, který se line z hrnců při jejich přípravě, a donekonečna odpovídat na nabízený pokrm z těchto živých bytostí slovy: „Děkuji, nechci, nedám si.“ Naštěstí se ale všichni známe už hodně dlouho, takže oni vědí, že mi mohou všechny ty masové produkty nabízet beze strachu, že bych si doopravdy vzala, a já se nakonec nemohu ubránit úsměvu, protože „Nevědomost hříchu nečiní“, a protože vím, že mi TO nabízejí s pocitem, že bych si skutečně pochutnala.

Protože se s Mirkou znám už od šestnácti a její kluci u mě byli posledního půl roku tak jako tak pečení vaření na počítači, kde den co den nemilosrdně likvidují všechny možné zrůdy, stvůry, zombíky a jiné „nelidi“ vidlemi, sekerou, pistolí, samopalem, granáty, plamenometem či bazukou, zase tolik se toho pro mě nezměnilo. Navíc si s Mirkou můžu dát po ránu kávičku, pomůže mi s nádobím, a vzhledem k jazykové bariéře s arabsky mluvícím Anýzem, si s ní můžu hlavně pořádně pokecat, což je, jak v poslední době zjišťuji, asi to nejdůležitější, co potřebuji, daleko před jídlem, oblečením či sexem. Marek teď hodně pracuje, takže kromě stížností: „Že sa nevie dospať“ a „Tu ma bolí, tu ma pichá“, je poměrně v pohodě a psychicky stabilní.

Zato Anýz prožívá značné rozčarování. Nejen, že mu kluci pokaždé snědí všechny sušenky, jogurty a ovoce – už jsme tedy kuchyně oddělili, protože kupovat 50 tatranek týdně je sice nad možností mé peněženky, ale rozhodně ne nad kapacitou bříšek kluků, ale navíc „pořád sedím s Mirkou v kuchyni a mluvím, a určitě o něm“. Nakonec mi oznámil, že by bylo nejlepší, abychom se odstěhovali na ubytovnu, kde budeme jenom on a já.

Vlivem poněkud rušnějšího prostředí, které tu panuje vlastně od samého počátku našeho bydlení, a také proto, že „od toho ho mám!“, jsem na něj začala křičet, že na ubytovnu ať si jde sám, ať tam má společnou koupelnu s dvaceti chlapama, od kterých chytí plíseň na nohy, a ať mě alespoň on nerozčiluje, protože toho je na nás na všechny hodně, a máme-li to zvládnout v pohodě, musí mi víc pomáhat, než mi ještě přidělovat další starosti.

Křičela jsem poměrně vydatně a dlouho, jenže česky. Nevím, co z toho rozuměl, ale oblékl se a odešel. „Asi na tu hnusnou ubytovnu,“ napadlo mě a v duchu jsem se s ním už pomalu začala rozžehnávat. Za půl hodiny se vrátil a podal mi zlatou krabičku, ve které byl stříbrný řetízek se srdíčkem. Druhý den bylo totiž Valentýna. „Jak ty chceš, miláčku, já říkám jo,“ řekl mi na usmířenou, a tak dál zůstáváme v našem novém domově.

„Hlavně, že máme střechu nad hlavou!“ jak říká nejmladší obyvatel naší neobvyklé rodiny, osmiletý Ondra...

26. 2. 2003

TIBETSKÁ MASÁŽ

Při svých občasných existenciálních úvahách, které mě životem nahodile provázejí, si na otázku, jestli má cenu ještě žít, dokáži představit i relativně odevzdanou odpověď: „Už bych to klidně mohla zabalit, zas nic tak světového mě stejně nečeká...“ Vědoma si dočasného trvání věcí vnějších, myslela jsem si až donedávna, že jsem smířena téměř s čímkoliv, a plna pocitu, že jsem zřejmě prožila už vše, čekala jsem jen pokojně věci příštích.

Absolutně mě ani ve snu nenapadlo, že by mě ještě mohlo cokoliv překvapit. Jenže pak jsem se náhle dožila dne D. Dne, kdy jsem poprvé zažila tibetskou masáž. Teď už vím, že bych nikdy nechtěla zemřít, aniž bych ještě nezažila slast tibetské masáže.

Představte si, že vám někdo potřě zádů dětským olejíčkem Johnson & Johnson, levou rukou vás celou dobu drží za vaše levé rameno a pravou dlaní vám velice jemně, líně a krouživě vytváří na zádech osmičky. Není to klasické roztírání svalů, připomíná to spíš přátelské hlazení, které občas přechází v kroužení po páteři, ale dříve či později se to všechno opět vrátí k osvědčenému hitu, k mazlivé osmičce.

Ruka hladí a hladí a člověk se pomalu dotýká ráje. Cítí se být v zenu, mír, který jím prochází, ho totálně vrací do náruče Absolutna. Jsou to „jen“ zádů, ale člověku se v břiše rozeznávají tisíce stříbrných

zvonků, a kdyby mu někdo do ucha pošeptal: „Let!“, pouze by rozprostřel křídla a vydal by se TAM...

But alas! Asi po čtyřiceti minutách se hladící ruka zastaví. To, co zažívám, se pravděpodobně podobá šoku prožívanému novorozencem při přestřihnutí pupeční šňůry. Tibetská masáž skončila! Zmizely věčně bílé vrcholky himálajských velikánů i buddhistické kláštery, ale ta harmonie, to věčně znějící óóóóóm vibruje tělem dál.

Nechce se mi tomu ani věřit, celé mé tělo žádostivě volá: „Ještě!“ ale GAME IS OVER. Po návratu z toho brutálního tahu jsem celý den cítila svá podlomená kolena a přes všechny ty bláznivé věci, které jsem ten den ještě zažila, mi mozkiem neodbytně tepala pouze jediná myšlenka. Než zemřu, chtěla bych ještě alespoň jednou (ale raději častěji) zažít tibetskou masáž. A pokud mě ještě čeká na mojí cestě podobné překvapení, stejně úžasné jako tibetská masáž, tak se na něj už teď začínám zatraceně těšit!

8. 6. 2003

NARODIL SE KRISTUS PÁN

Před nedávnem jsem potkala bráchu mé dávné kamarádky, kterou jsem neviděla snad osm let. Odstěhovala se totiž až někam k Domažlicím a já se několik let potloukala v Praze. „Ve čtvrtek jedu za Michalou, pojed' se mnou,“ nabídl mi okamžitě a já bez dlouhého přemýšlení kývla: „Jedu.“ A jeli jsme.

Michala byla po noční a tak, když se rozespalá a v noční košilce vynořila z ložnice, řekla bráchovi: „Čau,“ pak řekla mně: „Čau,“ a tvářila se dost neutrálně. Skoro mi vyhrkly slzy do očí. Tak jsem se na ni těšila, a teď... „Jíto,“ došlo jí konečně, že jsem to já, vrhla se ke mně, zmáčkla mě v náručí a dala mi asi patnáct pus.

Bydlí v Zahořanech, její manžel má Jawu předělanou na Harleye a má dvě holky, v první a v páté třídě. „Jenom se tý starší nelekni, je totiž větší než ty,“ řekla mi s úsměvem, když se měla vrátit ze školy. Nelekla jsem se, vypadala totiž úplně stejně jako Michala, když jsme se spolu dřív kamarádily. Večer měla vystoupení v kostele svaté Marty v Klenčí pod Čerchovem s pásmem koled. Každý rok si slibuji, že si takovou chvíli před Vánoci udělám, a pokaždé se tak zamotám do všech těch příprav a předvánočního šílení, že si na milé koledy v kostele vzpomenu nejdříve tak někdy na půlnoční.

„Přijďte se na mě, teto, podívat,“ pozvala mě Darja a já cítila, že to je ta šance konečně koledy v kostele nepropást.

„Pojedeme?“ ptám se Michaly bráchy Martina.

„Vy ji jako vedete takhle k církevnímu životu?“ kroučí Martin nevěřicně hlavou.

„To takhle vystupují sbory před Vánoci v kostelech, to není nic pánbíčkářského,“ snažím se ho uklidnit. Vzpomněla jsem si totiž na svého kamaráda Šlapáka, který do kostela nevstoupí ani za „živýho Boha“, protože mu to tam smrdí. A bojím se, že Martin by mohl namítnout něco podobného. „Určitě by jí to udělalo radost,“ dodávám mazaně. „My jedeme taky,“ přidává se Michala. A tak jsme vyrazili.

V Klenčí jsme kostel okamžitě našli. „Musím tam mít čepici, že jo,“ ptá se mě Martin a nasazuje si před dveřmi kostela kulicha. „Ne, to musí být v synagoze, u židů. Jak to mají katolíci, nevím, ale spíš asi naopak.“ Sundává si tedy čepici a pak zase neví, jestli má jít do dveří první, nebo ne. Asi proto, že kostel je opak hospody, otevře mi dveře a skoro mě strčí dovnitř.

Kostel je obrovský a bohatě zdobený. Trochu mě to překvapuje, protože jsem dosud měla Chody spíš za nějaké chudáky, ale možná to je výsledek porevoluční obrody kostelů v pohraničí za peníze bývalých sudetských Němců. Nevím.

U oltáře jsou seřazená děvčata ze sboru a zpívají jak o život. Mají skvělé hlasy, perfektně jim to ladí, znějí varhany a já jsem téměř dojatá nad tím, že Ježíšova oběť nebyla zbytečná, když ho po tolika letech s láskou opěvují i malé děti. „Abych tu nechtyl vlka,“ přeruší mé rozjímání šeptem Martin. V kostele je totiž příšerná zima a já jen doufám, že to neodnesu ničím horším než jen nějakou banální rýmou. Došlo i na Ave Maria, a mně je téměř do pláče.

Na závěr nás sbormistryně vyzve, ať zpíváme se sborem, a spouští Narodil se Kristus Pán, radujme se. Zpívám jako o život a v té vznešené akustice se mi zdá, že dokonce hezky. „Máš hlas jako zvon,“ říká mi Martin. Možná tak znělý, možná tak hlasitý, napadá mě, ale raději to nerozebírám a jen mu špitnu: „Dík.“

Pak už je konec, všichni vybíháme z kostela k autům zapnout topení a nad hlavami nám září noční mrazivé nebe. Konečně, říkám si v duchu. A stálo to za to. Ta vánoční nálada mi vydrží určitě až do Štědrého dne...

22. 12. 2002

CHUŤ VODY

A nezaprší a nezaprší. Půda je vyprahlá a rozpukaná a poslední zbytky zeleně berou vláhu, už jen Bůh ví, odkud. Řečiště vysychají a vzduch je plný prachu. A déšť je stále v nedohlednu.

To čekání na déšť se už zdá být nekonečné. Suchý a horký vítr dává zapomenout na to, že nejsme na žádné Sahaře. Sucho už je takové, že dokonce i papež vyzývá věřící, aby se modlili za déšť. Ne o nějakou půlminutovou spršku, po které za pět minut nezbude na zemi ani kapka vody. Spršku, která připomíná prsknutí pár kapek na rozpálená kamna, které se rozpustí ještě před dopadem. Mají se modlit za déšť plný vody, který zchladí rozpálenou zem, lidi, zvířata i rostliny.

Nebude těžké poznat, až ta chvíle přijde. Žhavý kotouč na obloze i nebeskou modř zaplní bílé mraky plné páry, které začnou pomalu šednout a tmavnout, až docela zčernají. Vlaštovky budou létat nízko a usazená kila prachu začne zvedat čím dál prudší vítr. Pak všechno naráz ztichne. Každé živé stvoření podle tlaku vycítí, že to má už už přijít. Napětí zhoustne a pak prásk! První exploze provázená ohlušujícím rachotem a oslepujícím zábleskem.

Z oblohy se spustí šňůry deště. Voda bude padat v krupějích a proudech, pleskat o zem a dunět na střeších a zvuk té vody utiší všechny parnem sužované bytosti. Ochladí se a setmí. A bude pršet

dnem i nocí, tak dlouho, dokud se studny a půda dosyta nenalokají vody.

Té obyčejné vody, která se často skoro jako na hanbě krčívá v nápojových lístcích vedle velkolepých a světáckých nápojů – italského vína, francouzského šampaňského, českého piva, ruské vodky, moravské slivovice, skotské whisky, polské zubrovky, německého šnapsu, slovenské borovičky, japonského saké, arabského araku, jihoslovanské rakije a dalších. Té vody, kterou často se smíchem odmítáme: „Z toho mám v břiše žáby,“ nebo „Já se nechci umýt, já se chci napít.“ Vody, jejíž nejsladší chuť ocení jen ten, kdo doopravdy žízní.

Voda ale naštěstí není urážlivá. Určitě už dávno zapomněla a lidem odpustila všechno to proklínání, nadávky a výčitky při loňských povodních, které na její hlavu padaly. Zavlaží vše svým laskavým přívalem, a až se vše přežene a zklidní, až dozní burácení hromů a na obloze pohasnou klikaté záblesky, bude slyšet jen ševlení a zurčení potůčků vody na střeších přerušované skapáváním kapek z větví stromů a nad Prahou se rozeklene duha...

19. 8. 2003

LICHVA?

„Peníze ihned za vaše auto,“ útočila na mě reklama Áček ze všech stran. Pár tisíc by se mi docela hodilo a i moje autíčko, Fiat Panda, už to pomalu začíná mít za sebou. Zaparkovala jsem tam, vystoupila z auta a už u mě stál pohledný mladík a ptal se, co pro mě může udělat.

„Chci ihned peníze za svoje auto,“ říkám s úsměvem.

„Za tohle auto,“ povytáhl obočí. „Hm, hm... a tyhle fleky tu máte od čeho?“

O té lapálii tenkrát Rokycanský deník napsal: „Ke kuriózní dopravní nehodě došlo v ulici Na Pátku. Padesátiletá řidička si spletla brzdu s plynem a v plné rychlosti nacouvala do bytovky.“

„Víte, my obvykle auta v takovémto stavu, když to jsou třeba Favority, už nevykupujeme,“ říká a pochybovačně kroučí hlavou. „Pojďte dál, já se zatím zeptám šéfa.“

Vejdu dovnitř a tam si sednu a čekám. Na nástěnce vidím nabídku „Bezúčelová půjčka. Do hodiny odejdete s hotovostí.“ „Tak vida,“ říkám si v duchu. „Ani nemusím auto prodávat. Mám ji, tu Pandu, přece jen ráda a určitě by mi chyběla.“

A jako na zavolanou přichází ten mladík a že bohužel... Nevadí, ptám se ho na další informace k bezúčelové půjčce. Odvádí mě do kanceláře ke své kolegyni, ta se nadechne a spustí: „Bla, bla, bla... půjčíme... hezké... rádi... neváhejte...“

„Řekněte mi raději úrokové podmínky a dobu splácení,“ vracím jí i sebe zpátky na zem.

Přece tito lidé nechodí do práce, aby tu rozdávali zadarmo peníze a doufali, že jim je jednou možná někdo vrátí. A už to z ní začíná lézt. Úrok necelých devatenáct procent, splatnost dva roky. Když mi ale řekne vyšší měsíční splátky a já to vynásobila a pak podělila, vyšlo mi těch procent skoro třicet.

„Ó, jistě, je zde též zahrnut provozní poplatek a tak dál.“

Nevěřicně valím oči. „To je snad už lichva, ne?“ ptám se téměř se zvědavostí.

„Takhle to ale dělají dnes všechny společnosti poskytující spotřební úvěr,“ pronesla s ledovým klidem.

„Ale stejně to je lichva, ne?“ nedávám si pokoj a už si skoro připadám jako Jiří Macháček v Samotářích v dialogu v taxíku. Raději tedy odcházím, ale hlavou mi to vrtá dál.

Nedalo mi to, abych se nepodívala do trestního zákoníku. O lichvu jde podle § 253, když někdo zneužívá něčí tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti nebo rozrušení tím, že dá sobě nebo jinému poskytnout nebo slíbit plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru. Co je ale ten hrubý nepoměr, to už zákon neuvádí.

V Hospodářských novinách dokonce vyšel článek, ve kterém se autor ptá, zda vlastně nemá lichvář na svoji lichvu nárok. Vždyť tomu, kdo si od něj půjčuje, by v danou chvíli zřejmě nikdo jiný nepůjčil, a nestojí za ním žádná konsolidační agentura, která by jeho případnou ztrátu nahradila ze státního rozpočtu. Zajímavý názor. Stejně si ale

myslím, že i když to zřejmě tedy není trestné, je takový úrok nehorázný a nekřesťanský a mohu jen děkovat Bohu, že mám kolem sebe pár přátel, kteří mi mohou pomoci, aniž by na mě museli aplikovat nějakou nestydatou lichvu. A nic na tom nemění, že to teď dělají přeci všichni...

25. 11. 2002